

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопи-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсератах
платні в Чернівцях.

Конець „вічного“ міністра.

(X) Сегорічний Великдень приніс у Австрії похорони одного міністра і то міністра - „невмираку“, який причинив ся до міністерського фотелю так туго, що перетривав непохитно численні упадки послідних много- і малодневних кабінетів. Wiener Ztg. принесло іменню давно вижидаєне принятє димісії міністра желізниць д-ра Віттека. Управу желізничного міністерства поручено поки-що секційному шефови др. Людвіку Врбі.

Один лише міністер краювої оборо-
ни гр. Вельзергаймб міг конку-
рувати із Віттеком що до довговіч-
ности. Вони оба переходили із ка-
бінету до кабінету, як спадщина,
якої позбув ся парламент аж за
бар. Гавча, як липі відносини в ра-
ді державній набрали бодай виду
воскресаючого парламентаризму.

Мін. др. Віттек, якого госпо-
дарка, се класичний примір бюро-
кратичної господарки, легковажу-
ючої контролю безсильного парла-
менту, через вічне переходжене із
кабінету в кабінет, через шановане
поодиноких шефів кабінету, тим,
що він на все готовий, уявив
собі прямо непохитність свого ста-
новища і відай прямо не добачив
ваги вотум недовіря, ухваленого
в субкомітеті желізничнім на основі
выводів соціалістичного посла д-ра
Елленбогена, який безпощадно роз-
крив Віттекову каридостойну легко-
душність, із якою він переступив
порішені парламенту кредити на
будівлю альпейських желізниць.

Зложила ся дивна історія, що
др. Віттек покінчив свою кар'єру

саме за бар. Гавча, а як-раз в его
першій кабінеті із р. 1897 він за-
хопив теку міністра желізниць. Пі-
сля сего засідав він чергою в кабін-
етах Туна, Клярого, Кербера і
Гавча. Що більше після Клярого
був він навіть через коротенький
час президентом кабінету і тоді in
infinitum гуляв при помочи §. 14.
розриваючи сим абсолютним мечем
політичні вузли, на що его попе-
редник не міг, а наступник не хо-
тів рішити ся. Характерно, що при
такім легковаженню конституційних
основ любив др. Віттек виступати
перед публікою, головнo в різних
інтерв'юх в N. Fr. Presse, як во-
рог усеяких державних насиль на
парламентарній полагоджуванню дер-
жавних потреб.

Своїми політичними перекона-
нями належав до віденських анти-
семітів, як такий форсував цісарську
санкцію для різних реакційних
ухвал долішно-австрійського сойму.

Димісія Віттека, який має на
своїм сумлінні і деякі промахи д-ра
Кербера, до яких прямо пер его,
шахуючи его позицію, як кандидат
на президента кабінету, який перед
нічим не похвляє ся, викликала за-
гальне вдоволенє як в кругах пар-
ламентарних так і в пресі. Всі ра-
діють сим фактом, як симптомом
відродженя парламенту, який стає
не дозволяти нікому нарушувати
безкарно постанов законодатної ін-
ституції, вибраної народними голо-
сами. Безпосередню причиною Віт-
текової димісії було переступлене
кошторисів при будові альпейських
желізниць як що до виконаних вже
так і що до задуманих робіт. Пере-
ступленя були здоровенні, бо вже

досі видано о 90 мільонів більше,
як належало. Із сеї причини ви-
пали проти него острі закиди вже
в повній палаті ще 3. лютого; від-
так прийшло засіданє субкомітету
желізничного із 23. марта, на яким
4 голосами соціалістів, Чехів і По-
ляків проти 3 прийнято остру резо-
люцію др. Еленбогена проти Вітте-
кової господарки. Вороговане По-
ляків проти Віттека не мало свого
жерела так в їх пуризм політичній
і в береженню конституційних сво-
бід, як радше із причини спору о
вічне відкладанє удержання пів-
нічної желізниць. Др. Віттек довго
не міг зав за виграну, зачав робити
завзяті заходи около поваленя бар.
Гавча, та в тім поединку провалив
ся, чого доказом було хоч би по-
рученє веденя гавчових агенд на
час его слабости мін. Біляндови.
Коли вже не було ніякого ратунку,
а треба було станути і вислухати
засуд цілої палати, без великої чести
пішов пан Віттек „в тривалий стан
супочинку“.

Рада державна.

Дня 3-го мая отворено посвя-
тну сесію парламенту. Президент по-
відомляє про уступленє мін. жел. Вітека,
а мін. внут. справ представив шефа сек-
ційного Врбу, яко нового керівника міні-
стерства желізниць. Посол Малік вно-
сить нагляче внесенє в справі капіль-
майстра Феїкса, але по бесіді мін. війни
Шинаїха внесенє відкинуто. Приступлено
до другого читаня тарифу митової. Посол
Бернрайтер жадає скорого полагодженя
тої тарифи не тільки зі згляду на тор-
говельні відносини, але також і зі згляду
на відносини Австрії до Угорщини. Пос.
Гарапінх промовляє в справі конвенції

що до худоби з Росією і балканськими
державами, до чого промавляють послы
Пешка і Шрафль. Перший був проти
конвенції з Росією і Балканом; другий
звертав увагу на занедбанє рільництва
і жадав підвищення мита на збіжжє, муку,
овочі, худобу і мясо, пропонуючи щоби
з надвижки митової утворено фонд ubez-
печеня на старість. 4. мая по промові
пос. Форманка говорив мін. Каль, про-
сячи горячо палату, щоби прийняла та-
риф. Пос. Пернерсторфер і тов. вно-
сять інтерпеляцію в якій жадають слід-
ства, в справі закидів проти д-ра Кер-
бера, які піднесено проти него в процесі
Гутмана contra Zeit. В комісії бужде-
тової прийнято титул „шкільництво про-
мислове і торговельне“ без зміни.

На нинішнім засіданню парламенту
ведено дальше дебат у митової та-
риф. Речник соціал-демократичного
клубу пос. Зайц заявив, що его това-
риші будуть голосувати проти митової
тарифи, бо уважають єї тільки за сред-
ство при помочи якого будуть дідичі-аґра-
рії визискувати робітничі вертва в
обох половинах монархії. — Проти ми-
тової тарифи будуть голосувати також
і Чехи, опозиція не буде маркована
острійше.

Події в Росії.

І знов улиці Варшави злили ся не-
винною кровію робітників і знов забало
і пожерло російське правительство більше
200 убитих і ранених робітників вар-
шавських. Святкованє робітничого свята
1. мая, відбуло ся в Варшаві величаво:
ні одна фабрика, ні один завод не робив,
навіть фіяків на улицах не було, навіть
склепи та реставрації були позамикані.
Около 11-ої години похід робітничий,
складаючий ся з около 5000 людей ру-
шив демонстраційним походом. Кермуюча
демонстрацією Польська Партия Соціалі-
стична (П. П. С.) видала відозву визна-
ючу до спокійної демонстрації і заборо-
нюючу зачинати поліцію і війско. Кілька
улиць перейшли демонстранти, а поліція

Его Маєр Бенедіктсен.

9)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(З франц. рукописи переклав Теофіл Бриндзан).

(Конець).

Отсе в загальних нарисах істо-
рія розвитку сих висших мужиць-
ких шкіл. З початку повоювались
люди, головнo консерватисти і міща-
ни, що вплив сих шкіл Грунтвіга
міг би відтягнути сільське населенє
від тілесної праці, вціпити в уче-
никах фальшиву гордість; і в пер-
ших 20—30 роках існування сих
шкіл, коли ще було дуже мало се-
ред широкого населеня таких, котрі
ходили до одної з сих Висших му-
жицьких шкіл, ходило вправді кілька
учеників з задертим носом і ува-
жали себе великими особами, по-
вертаючи до рідного села, а й деякі
не мали більше охоти оставати на
селі і вертати до колишньої роботи.
Та власне з між сих одиниць ви-
ходили часто вдатні учителі, мужі
здібні до ширшої праці, правда бу-
вали й деякі, що зовсім не мали
успіху; тож з певним правом мо-
жна було вказати на них кажучи:
„Ось і втрата, яку приносить сего

рода школа.“ Та осуджувати вели-
кий і для тисячів добродійний рух
тому, що були одиниці, котрі зіп-
шили на манівці, було би більше ніж
смішним. Тепер бути учеником
одної школи для молодіжи вже не
становить жадного виїмкового ста-
новиска, противно таким способом
вивисшати себе вже годі, треба вже
чогось більше, як того.

Того рода напади перевелись
і навіть консервативний дідич, од-
дин з найметівіших державних
радників в Данії Тесдорф (Tes-
dorff) висказав ся дуже корисно
про молодіж, що покінчила Висші
мужицькі школи. То найліпша, най-
більша просвічена група хлібороб-
ів; я волю, казав він, мати по
своїх добрах робітників, що скін-
чили Висшу мужицьку школу.“ Він
дораджував та помагав молодим лю-
дем, вступати до тих шкіл. Тепер
став ся його висказ зовсім змисним.
Школи уважають своїм обовязком
звертати увагу на рівновартність
кожкої щирої і чесної праці — і без-
переривно наказують молодикам:
„Ідїть домів, оставайте ся вірними
свому сільському занятю, бо то є під-
ставою й жерелом данського роз-
витку — будьте гордими на те, коли

станите хліборобами.“ Ціле житє
в школі таке, що можна відчувати
любов і пошану для праці. Також
й господині волють мати служниць
з поміж учениць, що скінчили літ-
ний курс і можна справедливо твер-
дити, що великий наплив, звернений
до міст в нас, як по всій Європі,
ненаходить підпори серед кругів пе-
ренятих ґрунтвіґіанізмом, противно
тут робить ся все можливе через
законодавство і школи, щоби спи-
няти сей рух, котрий поступає від
хліборобства до фабричної роботи
та до роботи при пристанях і т. д.
На підставі причин матеріальних
і глибоко соціальних виходить на-
плив сей з кругів, яких не дотор-
кнув ся вплив „Висших мужицьких
шкіл“, в котрих по більшій часті
містять ся діти троха отже замож-
ніших селян — Найбідніші до
школи не ходять, їм стоїть на пе-
решкодї недостача грошей, а навіть
часу. З кожним днем вчащає більше
до сих шкіл що раз більше также
і молодіж з міст — особливо в
Асков можна подибати що-року си-
нів і дочок з низшого, а навіть чіль-
нішого міщанства, котре симпа-
тизує з духом сих шкіл, та розу-
міє хосен, який випливає з того, що

їх діти перебувають пів року серед
сільської молодіжи. Тим способом
отвирає ся нове жерело злитя на-
шого народу, а що найменше один
спосіб, яким молодіж порозуміває
ся між собою.

Тепер найзавзатїйші напади на
школи Грунтвіга походять з сто-
рони, котра цілком противна дав-
нійшим ворогам. Є то радикали,
вільнодумці, крайні поступовці, ко-
трі не мають повного довіря до
Висших мужицьких шкіл. Вони ува-
жають їх дух застарілим трохи
склонним до обскурантизму; при-
хильникам Грунтвіга, закиднують єї
противники що вони, боять ся ціл-
ковито найновіший думок і вля-
кують ся в шкаралуці ортодоксизму
Д. Грунтвіга. Правда директори і
професори з своїм християнсько-
консервативним світоглядом знай-
шли ся в труднім положенню в по-
слідних 20 р. — Треба пригадати
собі, що цілий рух від того почат-
ку був глибоко християнським, але
в справах житя і науки отвертим,
виrozumілим. Тепер йде борба проти
атеїстичного і вільнодумного впли-
ву; бувають школи, що підчас сеї
борби замкнули ся з боязню. Од-
нак не треба забувати, що школа

і військо заховувалися спокійно. Доперва коли вони наїшлися в Алях Єрусалимських на вистріл з револьвера калітаном Цанковом почало військо, поховане за щоти і мури стріляти до беззбройних, а рівночасно з боку впали на них козаки і драґони і рубали шаблями. Убиті лягли діти і жінки, деякі в вагінім стані. Жовніри і козаки та поліцаї формально лютували. Один письменник польський, очевидець тих страшних подій описує, як козак, лютуючи, впав в брану, де ховалися утікаючі робітники і пробив лежачу в колісці дитину сторожа, що отворив для утікаючих брану. В виду страшних подій П. П. С. оголосила страйк генеральний, який обхопив доси около 80.000 робітників. Крім того розпочато горячу терористичну роботу і вже того самого дня убито бомбою 3 козаків і одного поліціянта. А тимчасом цар видає далі укази. Так шумно заповіджений указ, що мав на сьвята появи́ти ся, остаточно появив ся. Єсть то указ о віротерпимости, котрий, треба признати, зазначив хоч би поки що лиш на папери великий поступ в Росії в дусі свободи. Указ сей приносить в першій ліній великі пільги римо-католикам, головню Полякам, а відтак і розкольникам або так зв. староїрам Росіянам. Він постановляє: Перехід з православ'я на иньше християнське віроісповіданє не потягає за собою переслідування ані злих наслідків під вагядом особистих або горожанських прав, при чім повнолітні особи, що переходять на иньшу віру, будуть уважатися за принадлежа́ні до того віроісповідання, на котре перейшли. Коли би один із супругів перейшов на иньше віроісповіданє, малолітні діти остаються при давній вірі. Коли би обоє супруги перейшли на иньшу віру, то діти до 14 літ приймають віроісповіданє родичів, а старші діти остаються при давній вірі. Християнам всякого віроісповідання вільно прийняти за своїх неоохрещених знайдів і діти незвісного походження хрестити після власного віроісповідання. (Ся постановою ослаблене дуже значно дотеперішнє значінє православ'я і для того треба її уважати за важний і рішучий початок великих змін в Росії). Розкольники мають бути поділені на три групи: на староїрів, котрі не признають основних догматів православної церкви і відправляють богослуженє після своїх власних книг, на сектирів і тих, що признають ся до наук, котрі підпадають судовим карам. Староїрам і сектирам вільно мати движиме і недвижиме майно, будувати дома молитви і монастирі та основувати школи. Примусове замиканє римо-католицьких монастирів в польскім королівстві зноситься ся, скоро нові постанови вийдуть в жите. Наука релігії всіх инновіртців відбуває ся у всіх заведенях наукових в рідній мові. Лямайтів не вільно від

Грунтвіга не є інституцією завершеною й незмінною. — Для новаторів остає ся все багато поля; їм вправді прийдє бороти ся, та їм пристойть то саме право, ті самі средства, здобути собі добру опінію серед публіки, а правительство дадоби навіть запомогу вільнодумній школі, котра би оснувала реальну науку і могла добитись мінімального числа учеників (20 на рік), не мішаючи ся до переконань директора. До тепер нема ні одної нехристиянської Висшої мужицької школи, бо ледви знайшли би ся приклонники серед населеня, але за те є школи, широкого погляду на релігію, а хтот хотів оснувати вільнодумну школу, для того дорога отверта.

В тім то й лежить благородна тайна, котра остане правдоподібно запорукою їх будучности, що в сій інституції полишено простору еволюцію, яка мусить показати ся й показує ся поволи — бо школа основана на індивідуалізмі тих, що вмють зібрати молодіж около себе — а цвѣти кожної епохи можуть розвивати ся серед стін школи Грунтвіга. То є доказом взнеслости його думки. Зуб часу її не знищить.

тепер називати в урядових актах по-ганами.

Руска бурса ремісничя і промислова у Львові.

Отся бурса отворена в р. 1899 в місяці вересні видала — відповідно до своїх средств — значні успіхи. 16 вже визволених ремісників, а іменно 3 столярів, 5 слюсарів, 2 малярів, 4 різьбарів, з котрих один п. Михайло Гранковский є учителем різьбарства в школі промисловій в Станиславові, 1 переплетник, 1 бронзівник і 1 крамар, а 28 питомців, удержуваних бурсою в науці се — як на мізерні средства бурси — за 6 літ її існування користь для нас дуже велика, особливо, коли зважити спеціальне положенє нашої суспільности. Коли знає ся, що у східній Галичині около 800.000 господарів-різьників, т. є. дві треті часті всіх господарів, се газди від 0—2 моргів поля — отже пролетарі, що мусять жити виключно з праці рук, та що на Буковині відносини не богато кращі, коли знає ся ще здібність здобути зарібків у тих „газдів“, з котрих поверх 80 на 100 не вмє ні читати, ні писати, коли зважить ся, що так в Галичині, як і в Буковині нема майже жадного промислу, коли бачить ся, що навіть ті люди, що завдяки щасливійшому положенню змогли відістати ся з рилі і найти для себе иньші занятя — се переважно урядники, або й не урядники на становищах зависимих, котрі роблять для свого народу доволі мало, то справді треба признати, що витворене молоді, незалежної класи промисловців та ремісників, котрі-б власними силами, власними заходами бодай потроха змогли творити і витворювати власний промисл, се справа першорядної ваги для нас. Повстане рухливої, незалежної і підприємчої класи промисловців, свідомих свого фаху і своєї суспільної задачі, се гарантія унормовання розвитку суспільного нашого народу, запорука его движення до висоти боевої одиниці, що не дасть безкарно рабувати свої права і зуміє виборити собі конечні умовини розвитку однакового з прочими цивілізованими народами.

Справозданє бурси за послідний рік подає ось які важніші дані з життя товариства. Бурса числила в 1904 році 28 питомців, з котрих 13 ходило до школи промислової, а 15 учило ся у майстрів у Львові. Крім науки поза бурсою, сама бурса постарала ся ще о се, що питомці побирали науку музики, гімнастики і слухали безплатних викладів історії Руси. Др. Озаркевич уділяв питомцям безплатно лікарської поради. З сего видно, що товариство робить багато. Жаль лише, що не дізнає оно відповідного попєртя від загалу нашої суспільности. Не хочемо думати, що се є впливом нерозуміння зі сторони суспільности ваги такого товариства, віримо, що се є лише наслідком мало розширених вістий про бурсу і тому подаємо нині стан фінансовий товариства також до загальної відомости, щоб загал нашої суспільности міг винагородити товариству дотеперішну свою байдужність. Загальна сума приходів товариства виносила 6.851 корон 8 сот., а сума розходів 8.181 кор.

61 сот. так, що лишив ся недобір в сумі 1.330 кор. 59 сот. Сей недобір мусіло покрити товариство зі сталого фонду свого, що з кінцем 1904 р. виносив 8.996 кор. 84 сот. Так само мусіло товариство нарушити фонд свій попередного року і в той спосіб фонд той зменьшає ся дуже поспішно. Коли він з кінцем 1902 р. виносив 11.065 кор. і 14 сот. то з кінцем 1903 р. зменьшив ся він до 8996 кор. і 84 сот., а з кінцем 1904 р. на 7.666 кор. і 25 сот. З хвилику вичерпання фонду товариства товариство мусіло би упасти. Питомці платять пересічно по 9 кор. місячно, підчас коли удержанє їх коштує пересічно по 27 кор. на місяць. Сюнадвижку повинна покрити українська суспільність Галичини і Буковини і то покрити так, щоб не тільки не треба було нарушувати фонду сталого, але щоб він міг рости, та щоб товариство могло значно розвинути ся. Сеж одинока ремісничо-промислова бурса на Галичину і Буковину, тож встид був би нам, щоб ми так не розуміли свого інтересу і не піддержали тої одинокої, а так користної української інституції.

Загальні збори кіцманської Філії тов. „Руска Школа“.

Кіцманська філія товариства „Руска Школа“ відбула дня 16. цвѣтня с. р. в дівочій школі у Кіцмані головні збори за час від 21. листопада 1903 до 16. цвѣтня 1905. Явило ся 58 членів, між ними і директор гімназійальний п. Сергій Шпийнаровський та професор гімназійальний п. Сильв. Яричевський і відпоручник чернівецької філії п. Іл. Карбуліцкий.

Хід нарад був такий:

1. Збори отворив голова товариства п. Іл. Стратичук і привітав всіх присутних ширими словами.
2. Протокол послідних головних зборів прийнято без зміни до відомости.
3. Справозданє про діяльність виділу прийнято також без дебати до відомости. Короткий его зміст такий: Виділ подав при сих головних зборах відповідь бувшого пана президента краєвого князя Гогенлобського на привітну телеграму звичайних зборів у Заставні з дня 16. цвѣтня м. р. як також відповідь бувшого п. старости Свораковского на привітну телеграму тих самих зборів з нагоди наділення згаданого старости ордером желізної корони. — Виділ мав 4 засідання і скликав одні звичайні збори до Заставної висше наведеного дня. Намірені звичайні збори сполучені з вечерком в Товтрах не відбули ся з причин від виділу незалежних. — По напінненню всіх членів о надіслане вкладок, вписано сю філію в члени товариства „Народний Дім“ в Чернівцях, дано запомоги дівочій бурсі товариства „Руска Правосл. Шляхта“ в Чернівцях 20 корон, а бурсі у Кіцмані 50 корон. — Далше інтересував ся виділ зреалізованим стипендією ім. Ом. Поповича за помочию особного комітету, як також роздав подарованих черновецькою філією 100 примірників ч. 5. видання „Крейцарова Віблотека“ і постарав ся о статуті для всіх своїх членів. — Голова товариства з иньшими членами брав участь на торжестві, устроєнім в Чернівцях в честь загостившого славного українського композитора М. Лисенка, виповнив карту до альбому в 10-літній ювілей ініціаторови фонет. правописі п. др. Ст. Смалъ Стоцькому і вислав відпоручника до Львова на збори руского учительства Галичини і Буковини. — В імени цілого товариства пошанував виділ також пам'ять незабутної директори дівочої школи у Кіцмані Адольфіни Стратичук, передаючи на домовину покійниці вінок, і займав ся за помочию також других членів ширенем видань так центрального товариства як: чернівецької філії. — На бувші збори у Заставні постарав ся виділ о 2 відчити: „Про морально-релігійне вихованє“ (Бажанський) і „Історія вихованя з давних

часів до тепер“ (Мариянчук) а на сї головні збори також о 2 відчити: „Права і обовязки управителів шкіл і їх відносини до прочих учителів“ (пані Бабюк) і „Про науку в народних школах“ (Зибачинський). — Се справозданє доповнили особні комітети, здаючи свої справозданя. Після заяви п. Войновського прилагоджено вже все потрібне до зреалізованя стипендії ім. Ом. Поповича так, що з початком нового шкільного року увійде вже она в жите, а після заяви того самого полагджено остаточно бувші непорозуміння межі академічним товариством „Січ“, а учительством.

4. Із справозданя касового довідали ся присутні, що товариство числить 102 члени. З давнійшою готівкою було приходу 546.54 К, а розходу 371.09 К, остає проте на далі готівки 175.45 К. Сї рахунки провірили по докладнім перегляденню пп. Прокопович, Мариянчук і Альбота.

5. Нововибраний виділ уконститував ся ось так: директор гімназійальний Сергій Шпийнаровський голова товариства, інспектор Іл. Стратичук заступник голови, надучитель Дим. де Павлик скарбник, учителька Конст. Малицька контролер, надучитель Волод. Григорович писар. Учителі Ден. Евстафєвич і Евст. Попович вибрані заступниками виділовими.

6. Пані учителька Анеля Бабюк відчитала: „Права і обовязки управителів шкіл і їх відносини до прочих учителів“, а сей відчит викликав дошу і оживлену дискусію, при чім обговорено докладно тактовне поступованє так надучителів супроти учителів, як і противно. Задля пізнього часу відложено другий відчит п. Анд. Зибачинського „Про науку в народній школі“ до иньших зборів.

7. Між вільними внесеними належить зазначити внесенє п. Йосифа Безпалка, щоби виділ постарав ся о частішій звичайній збори і то з відчитами фаховців, н. пр. лікарів, адвокатів і т. п., і иньше внесенє того самого, щоби виділ постарав ся через централне товариство, аби в великі народні сьвята було учительство вільне від науки. Далше, внесенє п. Вол. Кукелки, щоби виділ упорядкував відповідні відчити для народу, щоби їх відчитувати поступенно по селах.

При розході роздано всім присутнім філіяльний статут товариства, а по закінченню зборів відспівали присутні: „Не пора“ і „Ще не вмерла Україна“.

Вол. Григорович, писар.

Росія й Японія.

Недавно вертало понад тисячу хінських робітників через Японію до своєї вітчизни, укінчивши роботи коло укріплень кріпости Владивостоку для оборони проти японської облоги. Було їх там зайнятих 6000 через 5 місяців. В Японії описали они вигляд і фортифікації кріпости, о скільки могли про се знати. Після їх оповідань, Владивосток може не є кріпостию нездобутою, але всегда буде для Японців не менше твердим оріхом до розкушення, як Порт-Артур. Вздовж каналу довгого на 8 миль англійських находить ся зі сторони східної міста 12 фортів. Ті форти, що находять ся над каналом, можна видіти докладно з кораблів, що їдуть до пристани. Арматні їх звернені на море. Фортифікацій т. з. „східних“ не видно зовні, хоть і они панують над морем і над каналом. Ті форти над каналом і східні є найсильніші і становлять ключ до кріпости, подібно, як форт „203 метрів“ в Порт-Артурі. Із західної сторони кріпости находить ся лише один форт, бо доступ там є з природи дуже трудний. Від півночі нема жадного форту, бо з тої сторони доступ до міста є цілком неможливий. По обох боках каналу находить ся ціла сїть мін підводних, котрих розклад є звисний тільки кільком втаємни-

ченим провідникам, котрі перепро-
ваджують кораблі з повного моря
до внутрі кріпости. Залога складає
ся з 35.000 вояків, що мешкають
в касарнях, вже давніше побудо-
ваних, а розкинутих по всіх час-
тях міста. Касарні є міцні, просторі,
вигідні. Жовніри вправляють ся
без перестанку в стріляню. В при-
стани стоять кружляки: „Богатир“,
„Громобой“ і „Рассія“ та кілька
торпедовців і кораблів до ломаня
леду. Кружляки, що були первісно
ушкоджені Японцями, вже направ-
лено. Довіз провіантів із сторони
моря дуже утруднений задля чату-
ючих кораблів японських, що пере-
ловлюють кораблі пливучі до Влади-
востоку. Мимо сего є багато пред-
приємців особливо Англіїців, що
підіймають ся так ризикового кро-
ку, як доставка живности до крі-
пости, хоч властиво они на нічім
не тратять, бо властитель корабля
вже в Шангаю дістає половину на-
лежитости за провіант, призначений
до Владивостоку, а половина та є
так висока, що оплачує властите-
леви всі кошта навіть на случай
переловлення корабля Японцями. От
такий менше більше стає кріпости,
що в недовзі стане може місцем
важних подій. Рождественський ви-
їхав з Камранського заливу поза
круг французьких вод. Що діє ся
з его кораблями певно не знати.
Одні вісти доносять, що він поплив
назад на полудне, щоб там полу-
чити ся з Небогатовом, інші, що
він їде на Небогатову 40 миль мор-
ських на північ від Камрану. Так само
не звісно, що діє ся з ескадрою
Небогатова. Одні вісти доносять,
що він ще в суботу потайки вночі
переплив пролив маляйський і минув
Сінгапур та що вже може і полу-
чив ся на водах хінських з Рожде-
ственським, інші знов, що він ще
не доплив до Малайї. Певніше
однак здає ся те перше, що Небо-
гатов вже получив ся з Рождествен-
ським, або знаходить ся близько него
на водах хінських. Що до дальшої
акції Рождественського, то пред-
виджують дві можливості, що
Рождественський або попливе Оке-
аном Спокійним і з відти буде ста-
рати ся дістати до Владивостоку,
або прийме битву з Тогом коло
Формози. В сій останній случаю
сподіють ся великої битви на днях.
Що до воєнної спосібности обох
флот, то треба піднести отої мо-
менти, які повинні заважити при
будучім бою:

Рождественський має мати 11
панцирників (в злучі з Небогато-
вим) а Японія лише 4. За те Япо-
нія має сильні опанцирені кру-
жляки, які можуть рівнати ся з ро-
сійськими панцирниками. Також що
до якості армат стоять Японці нис-
ше Росіяни. В сій справі наведемо
голос писателя військового англій-
ського Jane, що пише ось що в „Daily
Chronicle“: „Порівнюючи тяжкі
армати обох сторін, класифікує ся
японські нисше і то в відношеню
94 : 55, а в найліпшій разі 94 : 67.
До того Росіяни стріляють ліпше.
Коли-б лише армати входили в ра-
хубу то шанси Рождественського
булиб як 2 : 1. Що до опанциреня
є противники рівні; що до шкоти
Японці стоять висше, що до загаль-
ної хоробрости також висше. В бор-
бі на близьку віддаль можуть бути
Японці знищені, однак Того правдо-
подібно перед тим охоронить ся і
не допустить до битви, в котрій
Росіяни могли би мати перевагу“.

Яне кінчить словами: „Того буде
так довго роботою своїх легких ко-
раблів і торпедовців сили російські
ділити і гнобити, аж їх ослабить і
змучить — тоді зі своєю флотою
воєнною докінчить діла“.

В справі подій воєнних на су-
ші можна лише те зазначити, що
обі сторони зводять часто малі бор-
би, та що при тих малих перепал-
ках Японці виконують свій глибоко
обдуманий план нового окруження і
остаточного знищення армії Леневи-
ча. Однак до децидуючих подій
скоро не прийде, що видно хочайби
і з сего, що Японці мають ще знач-
но скріпиту свої сили сьвіжими
військами з Японії, так що їх армія
до нових великих боїв вступить
в числі висше одного мільона жо-
внірів. Росіяни тимчасом стоять в
лінії боєвій на дорозі до Кіріну і
також зміцняють і укріплюють ся.
Японці хотять не допустити їх до
вибудованя нових шанців. В загаль-
розложено сил боєвих на полі борби
є таке: Армія ген. Подзу є в ра-
йоні Таліну і на захід від лінії
железничої, а армія ген. Курокого
займає район Теліну і розтягає ся
на схід від железничої. Ген. Норі
знаходить ся в районі Факумен-
Чантофу, а ген. Камімура на північ
від Мукдену. Ціла лінія боева японь-
ска розтягає ся на 80 верств. Японь-
ска авангарда знаходить ся також
на дорозі до Кіріну коло Веюан-
пуян, а її центрум коло Чантозу,
а західне крило коло Теінтеітану.

ЗАСЛАНЦІ.

Не всіюди мають волю, народню
волю, а вже не в Росії. Де не визна-
ють бідного мужика, де не діє ся без-
правство! Та понад безправства, які в
Росії на днешнім порядку, не має ма-
буть нігде. А коли зродити ся в народі
жадоба „воли“, тоді російський деспотизм
всім людським і нелюдським спо-
собами старає ся придавити, утихоми-
рити „ворохобників“. Так було давно,
так і тепер. Розрухи з року 1905 при-
гадують нам розрухи р. 1825. Малий
гурток Росіяни вищої верстви викликав
в грудні 1825. р. політичні розрухи.
Тоді що лиш вступив був на престол
цар Николай I. Що то тоді діяло ся!
Провідників заєднено на смерть, сотки
невинних людей заковано в кайдани і
заслано в Сибір. Велика часть сих не-
щасних належала до висших станів рос-
суської держави. Між засланцями були тоді
і два князі, князь Волконський і князь
Трубецький. З декотрими засланцями пі-
шли і їх жінки. Так зробила і молода
княгиня Волконська. Ся ніжна, велико-
душна княгиня лишила по собі записані
спомини з життя в Сибірі, котрі пустив
потім її син у світ. В записках кня-
гині знаходимо чимало цікавого про життя
засланців.

Княгиня Марія видала ся за Сергія
Волконського молодого ще дівчиною, і
хоч він був у двоє старший від неї,
то все таки не хотіла она остати ся
при родичах, а воліла ділити гірку долю
з своїм мужем.

Засланці були вже в перещенській
кріпости. Тут она хотіла здогонити свого
мужа. Її родичі і вся рідня противили
ся сему, бо бояли ся німети самодержця.
„Его величество не ласкаво задивляє ся
на їзду молодих жінок в Сибір, бо то
робить велику увагу і будить співчуте
до бідних визнів. Їм заборонено розпи-
сувати ся із рідними, бо думано, що в
сей спосіб забудуть всі про їх. Жінкам
не могли заборонити листованя, бо не
хотіли їх їзди...“

Княгиня не мала грошей, бо все
майно князя впало жертвою кари. Та і
се не перешкодило їй намірам. Она здо-
була дозвіл від царя, попродавала свої
дорогі речі і „в мить“ була вже готова
до їзди. Мало що мала брати з собою,
нару білі, дві-три сукні та ще дещо. І
се було все. Серед лютої зими вибрала
ся она в далеку дорогу. Коли сіла на ва-

гани, кинула на неї її сестра свій ко-
жух — з милосердя, бо студін була
велика. Ще слово-два і геть помчали
коні — в Сибір.

Нігде не приставала довго, день і
ніч їхала. По двадцятиденній їзді стали
в перше „попасати“. Чай і хліб се була
одинокі пожива княгині, де-де-коли
шклянка молока. Небаром взріла ся в
місті Іркутск. Тут старали ся власти
ріжними способами вговорити княгині
непотребу її їзди і спонукати її до по-
вороту до рідні. Все було надармо. Тоді
предложено їй грамоту, ніби реверс, ко-
трий мала підписати. А що в тій гра-
моті стояло? Ото обов'язує ся кожда
жінка, що їде з своїм мужем в Сибір
ділити долю свого мужа; она втрачує
всяке право на своє становище і буде
звати ся від тепер женою засланого
визня. Далі стоїть там, що діти, котрі
княгиня приведе на світ, будуть ра-
бами царя...

Не підпише, думали, та она підпи-
сала. І їзда пішла далі. Шість сот верств
їхала она, нім добила ся до Нерещен-
ска, де пробували засланці. Яке-ж було
для неї щастє, подбати тут приятельку,
княгиню Трубецьку. Лиш два рази в тиждень
могли они бачити ся з своїми му-
жами і то в присутності якого надзи-
рателя. Без дозволу чиновника не сміли
нігде з села ні на крок рушити ся.

Обі княгині винаймали собі хатчину
недалеко криміналу і почали „уряджу-
вати“ своє нове мешканє. Не хата була
се, а колиба. Крівля лиш слабо хоропила
від непогоди, бо була на пів розірвана.
Хатчина вузька; коли постелила кня-
гиня на долівку сінник, то він ледво що
містив ся на ній. Піч курила. Була на
дворі буря і метелиця, то тоді таки й не
клали вогню. Якого урядження майже не
було, аж геть-геть пізніше прислали їм
декіль речі, між котрими знайшло ся і
п'яніно княгині Марії. В хвилі горя і
смутку сїдала княгиня за п'яніно і грала
і співала — в глухій кутку на Сибірі.
Княгиня Трубецька мала иньшу дорогу
річ. Она привезла з собою „книгу страв“,
з котрої вибирала різні приправи, щоб
приладити „панам“ у криміналі, як звала
визнів...

Визні робили від п'ятої рано до оди-
нацяті в копалнях, решту дня пересид-
жували в криміналі. Кримінал сей пов-
ний нечистоти і бруду. Оба князі і ще
один князь мешкали разом в одній ке-
лійці, що була на два метри довга, а на
півтора широка, а така низенька, що не
мож було в ній стояти, не зігнувши го-
лови. Прічі тут стояли одна верх другої.

Перша стрічка княгині Марії з своїм
мужем! Яка се була жадлиба картина.
Директор криміналу привів княгиню пе-
ред двері келійки, стражник розімкнув
замок і відхилив двері. Про сю стрічку
з своїм мужем пише княгиня: „В пер-
шій хвилі не бачила я нічого, бо пану-
вала цілковита темнота. Сергій припав
до мене. Бразкіт його кайдан збудив
мою увагу. Я глянула на його. Я не
знала, що він в кайданах. Аж се не-
людське обходженє ся з ним показало
мені, як гірко і що він мусів терпіти.
Погляд на кайдани зворушив мене так
дуже, що я впала перед ним на коліна
і цілувала вперед його кайдани. Дирек-
тор Бурнашев, що стояв в дверях, бо в
келійці не було місця, остовів, коли ба-
чив з якою повагою і пошанованєм я
вітала свого мужа; він, що прочив-на-
смівав ся з його і обходив ся з ним,
як з першим-ліпшим розбишакою...“

З часом стали обі княгині знані
всім мешканцям села, а вже найбільше
визням. Один з товаришів князів опові-
дає ось що про княгиню Марію: „Кня-
гиня Волконська була молода, струнка,
трохи понад середній ріст, бронетка з
палаючими, темними очима. Хід її гор-
дий, прямий. Ніколи не показувала своєї
жадоби, була любезною супроти това-
ришів свого мужа, але гордою і визива-
ючою проти начальника і надзирателя
криміналу. Княгині Волконська і Тру-
бецька були перші з жінок засланців, що
прийшли в Нерещенськ. їх положенє було
словом страшне...“

Їх родина помімо щирої охоти не
могла посилати їм грошей. Обі княгині
задовольняли ся часто сухим хлібом, щоб
лиш засланцями могли передати страв.
В таких хвилях заступала музика обід.

В кінці внав луч ласки і на за-
сланців. Їх перепроваджено в Читу до
ліпшого, більше пристойного криміналу.
Десятьох мало вже жінки з собою і їм
дозволено мешкати в купі з жінками.

Тому вибудували для них т. зв. домики
засланців. Сі келійки могли они вже
уряджувати після вподобі. Та сї домики
не мали вікон. В середині було цілком
темно. Треба було отворити двері, або
розбивати дошки, де мали бути вікна.
Літом тих дощок не прибавали.

В Чіті не було копалень, а заслан-
цям казали замінити дороги і молотити
збіжє, в студені на 40 степенів. А все-ж
таки було тут житє більше зносне.

В вільних годинах давано засланцям
і більше „воли“. Княгиня Волконська
журила ся тепер все, а все лиш обома
діточками, котрі тут привела на світ.
Чи-ж в правді мали они стати ся після
підписаної грамоти рабами, невольни-
ками?...

Кримінал з часом все більше опо-
рожнював ся. По відбутю кари даровано
засланцям кусник землі, они могли за-
мешкувати ся як оселяє в тій селі,
де жили. І Волконський одержав кусник
землі. Они були вже „вольні“, але від-
тяти від всего світла. О якій помочи не
було і гадки.

А 1855 р. помидував засланців цар
Александр II. По трицяти літній неволі
в Сибірі вернули горем побиті засланиці
назад в Росію. Богато з їх не дочекало
сеї воли, а лишили своє житє в сибір-
ських криміналах. Волконські дожили сеї
щасливої хвилі, могли вернути в рідний
край і в своїм власнім дімку замкнути в
последнє очі.

А той в Сибірі роджений син, „раб“,
є той самий, що пустив записки княгині
Волконської в світ. Записки сї, се час-
тина історії Росії від давен давна аж
до тепер. Цар Николай II. показав до-
сить наглядно, що він думає про волю
і права народа; править після плану
своїх предків, котрі наповняли сибірські
кримінали найліпшими і найдібнішими
синами Росії. — „Безіменна Росія!“
кличе Тургенев при кінці свого „Нового
покоління“. Тепер знову справдили ся
його слова.

С. К.

Драматичний конкурс.

Головний Виділ товариства „Про-
світа“ у Львові оголошує отсим кон-
курс „Михайлової премії“ на драматич-
ний твір з історичної бувальщини Укра-
їни-Руси і в тій цілі подає такі усло-
вини:

§ 1. Премія 1100 корон зложена на
руки товариства „Просвіта“ у Львові
— призначена за оригінальну драму або
трагедію з історичного життя України;

§ 2. Конкурсом править тов. „Про-
світа“ у Львові;

§ 3. Речинець конкурсу одnorічний
від дня його оголошеня. Коли-б у часі
одного року не прислали відповідних
творів, тоді оголосить ся новий конку-
рс на дальший один рік і т. д., доки не
наспіють твори достойні премії;

§ 4. Задля суду над присланими на
конкурс творами і для присуду премії
тов. „Просвіта“ зложить раду, до якої
покличе голову тов. „Просвіта“, зглядно
його заступника, фундатора премії, двох
професорів української мови й письмен-
ства і професора всесвітної історії на
львівському університеті, професора укра-
їнської мови й письменства на черно-
вецькому університеті, та двох членів
тов. „Просвіта“. В разі, колих хто не-
будь з членів запрошених до суду не
приняв, або зрік ся вибору, — товари-
ству „Просвіта“ присуджує право по-
кликати на його місце кого иньшого. Суд
обов'язаний оголосити вислід конкурсу
найпізніше в пів року по речинці, при-
значеному для присилки творів;

§ 5. До конкурсу належить при-
мати оригінальні, недруковані ще й не
давані на сцені твори українські із ці-
лого обшару українських земель;

§ 6. Автор не підписує на творі
свого імені й прізвища, лише подає до-
візу. Своє ім'я й прізвище присилає автор
у земкненій коверті, яку конкурсний
суд отворить лише тоді, як творови
буде присуджена премія;

§ 7. Зміст драми, чи трагедії по-
винен бути історичний взятий з епохи
дружинно-вічевої, русько-литовської або
козацької; подія мусить бути дійсно істо-
ричною. Характер і кольорит драми чи
трагедії повинні відповідати історичним
і етнографічним умовам свого часу. Тен-
денція має переходити через увесь твір

виразно, мусить бути патрийотичною, але не образливою для сусідніх народів;

§ 8. Мова діячів драми, чи трагедії повинна бути чисто українською, вона мусить відповідати часови, змістови, обставинам дії і вдачі діячів. У творі не вільно вживати жадного тривіалізму. Треба вважати, щоби мова відповідала формам народнього синтаксису. За вірці мови треба взяти: а) Історичні пісні, видані в Києві Антоновичем і Драгомановим; б) Українські приказки, видані Номисом; в) Судові і інші історичні документи і д) Шекспєрові твори;

§ 9. Письмо творів, присланих на конкурс мусить бути виразне і читке, писане по змозі не власною рукою автора. Зміст і оцінка творів можуть бути оголошені друком доперва по рішенню конкурсу;

§ 10. Твори членів конкурсового суду не будуть премійовані;

§ 11. Премійована драма, чи трагедія, хоч і буде авторою власністю, однак автор не мати ме права заборонити давати її на сцені українського театру;

§ 12. Автор обов'язаний премійовану драму чи трагедію видрукувати в протягу року після присудження премії. В противному разі право першого накладу присуджує товариству „Просвіта“. В друку не вільно автору робити ніяких змін так під зглядом змісту, як і тенденції.

Усі твори належить присилати під адресою: Товариство „Просвіта“ у Львові, Ринок, ч. 10.

У Львові, дня 22. марта 1905.

За Головного Виділ тов. „Просвіта“:
Др. Кость Левицький, Іван Яримович,
заст. голови. писар.

Телеграми.

З дня 5. мая 1905.

Відень. Міністер Ранда піддав ся операції каміня, яка покінчила ся так щасливо, що через кілька днів буде зовсім здоров.

Відень. Дня 4. мая відбула ся при дуже гарній погоді в присутності цісаря і саского короля весняна парада військова. Зібрана публіка витала монарха ентузіастичними окликами.

Петербург. Генералмайора Шувалова іменовано поліцмайстром Москви. (Шувалов се крайній реакціонер).

Чикаго. Підчас страйку робітників перевозових прийшло між уніоністами, а страйколоматами-муринами до нових бійк. Мурина стріляли до нападаючої товпи із револьверів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5. мая 1905.

Слідуюче число „БУКОВИНИ“ не одержуть вже всі ті, що залягають з передплатою. А хто не покоре залість найдалше до 1. червня с. р., від того стягнемо єї примусово, бо крайна пора положити конець незвістній мабут на цілім свѣті байдужности, що користає з газети, а не почуває ся до обов'язку за неї платити. Таний „патріотизм“ називають ретельні люди зовсім инакше...

Ще про вижницьке віче. Від п. д-ра Т. Галіпа одержуємо отсе письмо до оповіщення. В ч. 44. 1905 „Буквини“, під заголовком „Кирильники в Вижниці“, дотично моєї особи повторені за „Новим Громадским Голосом“ неправдиві вістки, котрі на підставі закону прошу спростувати: Неправда, що я на вічу в Вижниці привитав зібраних від тих Буквинців, що ще не залізли під чорножовту лакейську ліберію, а правда, що я такого виразу зовсім не уживав. — Далше невірнo, що я говорив про яексь понижене „Рускої Бесіди“ на Буквині, а говорив я про покривджене рускої бесіди (мови) на Буквині. Адвокат др. Т. Галіп. — Даючи місце отсему спросто-

ванню, не можемо промовчати свого здивованя, що п. др. Т. Галіп не уважав за відповідне справити невірного передання своєї промови у „Новім Громадским Голосі“ таки у тій часописи, хоч на се було доволі часу, бож від єї появи минув уже не один тиждень.

Наші почти. Славні в нашому краю уряди, а перше місце займає уряд почтовий з тими урядниками, що не вміють краєвих мов. Педантна наша почта, не має що й казати. Най ховає ся почта в Ольденбургу! — Назвав я сю почту тому, що про неї вповідають не такі гарні річі, як про нашу в Буковині. Ого кажуть, що там кожний лист, як би він і не був помазано адресований, дійде до рук адресата. На однім листі була прим. така адреса: Ganz Leise Kretter Han in Oldenburg. Ну і що? Думаєте, що кинули лист до коша або післали лист до Берліну? Де там! Сів собі урядник і почав думати над адресою і от що вичитав: Kanzleisekretär Hahn in Oldenburg. От що бачимо. Та се в Німеччині, а в нас на Буковині і друкованих адрес не хоче ся прочитати, бо они — по руски... Іду я собі дорогою, та зайшов на дворець. Потяг вже мав від'їзджати, аж виходить почтовий кондуктор і просять, щоб прочитати якусь адресу. Адреса писана виразно, та — правда — по російськи, бо лист з Київa до Самбора. На листі прибито печатку в Самборі і дописано: „Nie umiemi po moskewski“. Лист прийхав до Буковини, а в селі С. дописано: „Wir kennen nicht russisch“. І як би не я, хто зна, куди-б був помандрував той лист. В селі Б. з аж два тартаки. Робітників тут сила, се усіх усюдів. Богато є з Галичини. Вже забав, куди один робітник писав, до якогось там села коло Кутів; досить на тім: той лист помандрував до різних почт на Буковині і в Галичині, потім поїхав на прогулку до Росії. Коло Москви зробив halt. Там написали адресу по німечки, описали докладно місце, куди був лист адресований і відослали назад. На превелику несподіванку робітника прийшов лист окрашений десятками печаток в його руки назад, а то тому, бо первісна адреса була по — руски. Прочитати руску адресу доводиться ся мені пераз. Треба би порадитись, чи не дістав би я якої ремуерації за те, що читаю рускі адреси. Все би було щось „з боку“... Сиджу собі раз у вікні, визираючи почти. Принесла мені лист від матери. Лист наданий в Кідмани, є печатка. Та приглядаючи ся ближе, бачу там ще сім печаток. Блукав мій лист по Галичині, Чехах, Моравії Угорщині, аж вернув ся знов в Буковину до вол. Довгополя. Там підчеркнуто мою адресу червоною крейдою і написано bei Radautz. А треба спімнути, що адреса на листі була писана латинськими буквами але — по руски... Часто лучає ся, що дістаю три числі „Буквини“ на раз, котрі сходять ся в мене аж тоді, коли кожне число з осібно об'їздить пів Австрії... Тому кілька день приніс листи по цілу гору книжок, поклав у кухні і пішов далі. По хвилі обзираю я те все і що: се, бач, всі ті числа „Народної Бібліотеки“, що мали дістати ся до єї — почта Вікно. Яка тут подібність Вікно—Радівці—Бродина? Беру перо й описую географічне положення Вікна, а ще й нарисовував частину дотичного місця німчанського повіту. Та чи дійшли ті числа „Народної Бібліотеки“ до мети, не знаю, бо я писав також — по руски... До сих неслесних для нашої почти заміток нашого дописувателя із полудневої Буковини долучимо ще й иньшу скаргу із північної часті краю. Іменно ватківські Русини одержують почту, листи і часописи із Галичини о один день пізніше, а часами лише о пів дня із тої простої причини, що почтові пакети не знав чому мандрують з Лужан до Вижниць, а доперва відти вертають до Ватківців. Що таке безтолкове опізнюване крайно прикре для ватківських Русинів, які є преці також ц. к. податниками тітого й казати. Кінчучи сю сумну хроніку подвигів нашої почти, сподіємо ся, що вона причинить ся до заведеня ладу в єї справі. Коли сотка буквинських урядів почтових і телеграфічних стає що раз пустіша, то й персонал почтовий повинен старати ся о те, щоб був схожий на європейський, який не славить ся безграмотністю і то в краєвих мовах.

Польска гостинність зглядом наших емігрантів до Прусе дає ся порів-

нати з гостинністю, якої зазнав Станлей у Готентотів! Закон гостинности святий з покол-віків, знавий людям найнісшої культури, — а незнають его хіба канібали і розбійники, а не хочять его знати цивілізовані браця в Галичині зглядом Русинів. Так пр. емігранти з Вахшевець н. Чер. пишуть нам, що по дорозі через західну Галичину зазнали багато прикостей, бо навіть службовий персонал жєлєзничї обходив ся з ними крайно нечемно, а до того відстрашував їх іти до Прусе та оповідав їм різні брїхні. Іншї подорожні, коли розвідались, що робітники Русини їдуть до Прусе, тяжко обиджали їх і лаляли та кляли на дорогу! Сумний образок здичія, се овоч шовіністичної праці безтямною роботи заїлх агітаторів, що вполюють в євїй нарід таку брутальну ненависть до всего, що не польське, дійде до того, що незабаром не буде міг чужинець туди переїхати! Найвишній час, щоби власти австрійські запобігли ширеню диких поривів „polskiej gościnności“.

Цікавий виграш. Одно тов. в Канзас в Міссури в північній Америці назначило як головний виграш своєї лотерії фантової молодого чоловіка. В оголошеню сказано, що се 25-літний купець, що скінчив університет в Вірджинії, не курить, не пє, не має ніяких поганих привычок, а притім є веселий і джентельмен в правдивім слова значіню. Люсоване відбуло ся підчас одної забави уряджені товариством і „головна виграша“ була виставлена на підвищенім місці. Щастє усьміхнуло ся молодій панні Катерині Кнохе, що удержувала ся, пишучи в якімсь бюрі на машині. Коли проголошено хто є владстительною лосю, публіка зажадала однодушно, щоби вінчане пари відбуло ся сейчас на місці. Арнет був готов, але панна Кнохе хотїла надумати ся... Та в скорі прийшла до пересвідчення, що з них буде таки гарна пара. Частину доходу з лотерії призначено очевидно молодим в приданім. При найближшій тягненю фантової лотерії того товариства буде можна виграти молоду женщину.

Великдень в Росії. Улиці білокамінної Москви в святачній настрю. Серед білих мурів Кремлю рікою в нескінченість пливе народ. Починає ся „корєє цвітної неділі“. Улицями переїждять багато строєні карети і повозки, а одїж не одного візника, що яєнїє від дорожнїстї, можна спокійно оцінити на 50.000 корон. Се найбогатші купці вивозять на „показ“ свої дочкі, що вже могли би вийти замуж. Молоді панянки стидливо споглядають на землю, бо знають, що они нинї на „виставі“. Відтак являють ся євкінажі найзнаменитшої шляхти; навіть архикнязі являють ся в „корєї цвітної неділі“, їдучи за старим „святим“ звичаєм. Вкінці впускають і дітвору та бідноту, щоб покупити собі лозу, посвятити єї, та дали поблагословити запалене свїтло, котре відтак з найбільшою остерожністю, як символ єв. Духа, несуть домів, окривляючи, щоб не згасло. Через цілий великий тиждень відбуває ся ві всіх церквах сповідь. Кожний підданий царя мусить під загрозою кари приступити до сповідї великодній і мати посвідчене відбутя того акту, котрий є обов'язком державним, якого строго перестерігають поли. Колиб хто через сім лїт занедбував свої обов'язки релігійні, того они не поховать по смерті, не охрестять его дітий, ані не дадуть єму; а що се значить зрозуміємо добре коли довідаємо ся, що в Росії нема цивільних єлюбів, ані цивільної метрики. Та властиве свята починає ся доперва в почи перед неділею великодню. Подібно, як в нас, обходить тричі процесія довкола церкви, відтак св'ященник питає ся перед замкненими дверима: „Де Христос?“ а на перший звук звона „Іван Грізний“ проголошує „Христос воскрес!“ Відтворають ся двері, вірні входять до церкви і співачи „Христос воскрес“, всі цілують ся, забуваючи всякий гнів і ненависть. Сей великодній поцілунок, то святий звичай у Росії. Навіть цар цілує ся тоді з окруженем, генерали з жовнірами, князі зі своєю службою, бо Христос воскрес для всіх без ріжниць пола і стану. По службі божій їдуть знакомі одні до других з великодними жєланнями. Господина приймає кожного гостя поцілунок, а кожний мусить зі стола хоть щось троха зїсти та випити, хотьби лямпку вина, або кєлішок горівки. Не дивниця протє,

що настрій святачній у Росії є дуже веселий, а під вінчїр мало хто може удержати ся на ногах о власних силах. Відтак кожний біжить ще до звїнниць церковних, щоб хоть троха подзвонити, так що голос дзвонів чути цілі свята.

Кости людєкі з Манджуриї. Дневники голєндєрєкі доносять, що до одного з портів голєндєрєких приплив корабель з ладунком костьї людєких і звїрячих, призначених до виварюваня клею. Справдженю, що кости ті походять з Манджуриї, з нинїшнього поля борби. При костях находять ся рештки мяса і останки мундурів. Власть зарядили, щоби той страшний ладунк виладовувано на сушу тільки вночі, при ужитю всіх средєств остерожности зі згледу на гігієну.

Оригінальний єлюб. Один воєк в Wyoming в Америці, не могучи дістати урльопу, щоб поїхати на свій єлюб до Kentucky, де перебувала его наречена, взяв з нею єлюб телеграфічно. Отже в означєнім дни він в своїм місци побуту, а она в своїм явили ся зі св'ященником в урядї телеграфічній і сповняли всі риписи телеграфічно. Так само телеграфічно удїлив їм св'ященник благословєня і було по єлюбі.

Добича японьска в Портї Артура. Урядовє справозданє міністра війни в Токіо оголошує остаточнє цифри, що відносять ся до добичї воєнної в здобутї кріпости: Японці забрали 528 нездемонтованих армат і 206 734 ладунків арматних, 36,598 карабінів і 543,624 ладунків карабінних. Вранців взяли Японці 41,641 з чого було ранних і хорих 15,307. Добутї запаси живности вносили 1,475,000 фунтів муки, 123,000 фунтів ячменю, 23,333 фунтів проса, 100,000 фунтів хлїба, 57,000 фунтів консерв масних, 33,000 фунтів цукру і 590,000 фунтів соли.

Проєсє Кляйнів у Відни. Вночі з суботи на неділю запав у Відни вирок в справі убійства, якого доустали ся пп. Кляйни на богатім владстителью кам'яницї Сїкорі. Справа мала ся ось так. Кляйн, що мав інтерєс торговельний зі єпільниками, за порадою свого шефа оголосив в часописях анонє, що ожєнить ся з богатою панною. На анонє зголосила ся тепєрїшна его подруга, котрої минувшїсть дуже неясна, заявляючи, що має 20.000 мєткє. Кляйн ожєнив ся; та в короткїм часї показало ся, що Кляйнова мала лише 5.000, котрими Кляйн не міг оплатити своїх довгів. З сєго вийшли спори домашні, а тоді Кляйнова постановила в який небудь спосіб добути грошей. Отже одного дня запросила до себе богатого Сїкору і обєє з мужєм убили его, тіло покряпали і закопали у себе під софою, а Кляйнова взявши ключі від убитого, забрала з его каси гроші і обєє утїкла до Парижа. Та ту їх арєштовано на основі гончого листу і видано Австрії. В слїдчїй вязниці Кляйнова пілу вину брала на себе, а уневиннала мужа, та при розправі відкидала свої попередні зізнаня і цілу вину звалоувала на мужа. Кляйн знов звалоував вину убійства на жінку, заявляючи, що він лише помагав їй рабувати, та одурївши з любови до неї, утїк з нею до Парижа. По триднєвій розправі присяжні 9. голосами узнали Кляйнову винною скритовбийства в цілій рабунку і трибунал засудив єї на смерть через повїшенє, а Кляйна за участь в убійстві засуджено на 8. лїт тяжкої вязниці. Оборонця Кляйнової вніє зажалєне неважноти, а оборонця Кляйна застеріг собі три дни до намислу. Трибунал мав ухвалити предложити Кляйнову ласці цісаря.

Лист ген. Нодзу. Одна з пань з королївства польського, не одержавши мимо найгорячішого шуканя жадних вістий про мужа свого, що пішов на війну до Манджуриї, віднесла ся вкінци просто до ген. Нодзу, з котрого воєками мав бороти ся єї муж. По якімсь часї она дістала від адютанта генерала єїдуючий лист: Шановна і Ласкава Пані! Прочитавши лист Панї з дня 13. падолиста 1904. р. я дізнав глибокого вражєня і щироє співчутиє. Від наймолодших лїт служачи у війську, бувєм в єднїй битві, та видївєм не єдно нещастє, сам перетєрпївши не єдну страшну хвилю. А тепєр, представляючи собі страшнє положєнє Панї, чуєм ся зворушєний особливо словом „дїти“. Бажаючи улєк-

шити як найскорше тяжке положене Пані і усунути їй, яка його покриває, звернувшись до бюро бранців в Японії, щоб сповнено мої жадани, а притім вложив на мою адютанта обов'язок, щоб вистарався о відомості про мужа Пані від офіцерів і жовнірів, котрі брали участь в битві 9. липня минулого року. Хтвем від них одержати хочби малу вказівку. О! якже смутно мені тепер повідомити Паню, що відновив бюро бранців і горячі забіги мого адютанта не принесли мені жадних віростойних вістий о п. Б. Пані дозволять, що буду так сміливий заявити, що зробивем все, що було в моїй силі і поробивем кроки в тій справі, які тільки поробити ся дали. Ох! бідні діти і їх матір! Хай Пані однак не думують, що самі одні знаходять ся в так страшний положенню. То в воєнний час нічого надзвичайного. У нас в Японії не мало таких сприт і вловиць! Не угадайте однак на дусі, нещасливі! Треба признати, що в таких часах часто трапляє ся, що принакрово не можемо дістати докладних відомостей в різних квестиях. Якби муж Пані був перевезений до Японії wraz з иншими бранцями воєнними, то правительство наше і люд прийняв би з великим поважанем і глибокою пошаною, так хороброго жовніра, що сповнив свій обов'язок для вітчизни. А в разі нещастя, колиб російські товариші лишили его неживого на полі борби, то наше японське військо поховало би его тіло з почестями, як героя, що посвятив своє жите за державу, а хрест на могилі був би по нм вічною памятою. Кінчачи лист свій спішу висказати Пані щире співчуте і правдиву пошану. 23. лютого 1905. Адютант Ген. Нодзу. Під сподом дописане власноручно генералом: 3 розказу генерала.

Кара смерті в Хінах. Декрет цісарський зносить „Е-ян-ші“ т. е. „Кару смерті через покраєне тіла на 10.000 частин“ і виставлене голов проступників на вид публічний. Від тепер найвищою карою в Хінах буде смерть через повішене. Декрет той має на цілі приготувати публіку хінську на прийняте нового кодексу карного, взорованого на засадах прийнятих в цілм цивілізованім світі.

Оповіді:

Вінчане дра Льва Когута урядника „Селянської Каси“ з панною Ганусею Фальорчуківною відбуде ся в неділю дня 7. мая с. р. в Дупликах коло Заліщик.

Русинам в Чернівцях і в Черновецькм повіті пригадуємо, що сей неділі, 7. мая с. р. о 2. годині з полудня відбуде ся в „Народнім Домі“ в Чернівцях отворене Філії „Рускої Бесіди“ для Черновець і для Черновецького повіту. Надіємо ся, що не забракне на сих зборах нікого з рускої інтелігенції міської і заміської, а противно, що заохотять до участі ще й як найбільше міщан і селян.

Посли Пігуляк і Калитовський здавати муть сей неділі, 7. мая с. р. о 1. годині з полудня в Прилипчу справу з діяльності ради державної і буковинського союму для виборців з околиці Прилипча.

Оповіді. Руска бурса в Сереті потребує від нового року шкільного т. е. від 1. вересня 1905 кухара або й кухарки для провадження бурсацкої хлосної кухні. Близші умови подає заряд бурси, куда й всі зголошеня вносити треба. — А. Малик, голова. Ілія Лакуста, секретар.

Продукції військової музики. Музика 41 п. п. буде відтепер грати що середі в міськм парку „Фолькесгартен“, а кожної першої й третьої п'ятниці в місяці на горі Гарбузовій (себто Габсбург-геге).

Посмертні вісти.

В Сторожинці померла Мальвина Сивак, жена адюнкта судового д-ра Василя дня 1. с. м. в 25. р. життя, оставляючи загальний жаль знакомим. — В Снитині помер дня 2. мая Дмитро Радевич, студ. філ., член тов. „Союз“ по тяжкій грудній недугі. В. І. П.

Із штуки і літератури.

Руский селянський театр під дирекцією Івана Захарка відіграє в неділю, дня 7. мая в Садагурі „Не судилось“ образ драм. в 4 актах Бораков-

ского. Ціни місць: крісло 1 кор. 60 с., лавка 1 к., партер 40 с., вступ для селян 20 с. Початок о год. 8 вечер.

За красою. Альманах в честь Ольги Кобилянської зібрав і видав Остап Луцький. Чернівці 1905. 3 друкарні бук. товариства в Чернівцях. Накладом Миколи Грабчука. (3 портретом Ольги Кобилянської). Ст. 100—15 8-ки. Ціна примірника брошурованого 3 К, в оправі 4 кор. Альманах: За красою — се поява в нашім літературнім житю на всякий спосіб незвичайна. Більший кружок українських письменників загадав віддати пошану Тій, що одна із перших у нас ступила на забутий шлях чистої, великої штуки, Тій, що в артизмі не шукала „документів хвилі“, на світ не гляділа із висоти буденної потреби чи тенденції, Тій, що все і всюди шукала краси і гармонії, Тій, що вічно велухувала ся в шеніт людської душі, наболілого, ніжного серця, а в творах своїх дада суспільности нашій річ найкрасної поезії, великі, глибокі і вічні. Авторці „Битви“, „Царівни“, „Valse melancholique“ і „Землі“ посвячена ся книга. Альманах: За красою — се приватний дарунок, що складають його товариші — товарищі своїй. А що всі печатані книги стають ео ірсо власністю загалу, проте і сей особистий дарунок стає власністю всеї суспільности нашої. Так високо поважане у нас і у чужинців ім'я Ольги Кобилянської, цінні инші імена наших письменників, що беруть участь в сьому видавництві (Богдан Леонкий, М. Коцюбинський, О. Маковей, Іван Франко, Л. Українка, В. Щурат, М. Яцків, Гнат Хоткевич, П. Карманський, В. Масляк, В. Пачовський, У. Кравченко і т. д.) — а в кінці старання, гарне видане самої книжки заступає напевно найкрасну рекламу. З окрема треба тут піднести окладнику брошурованих примірників прикрашену широкою народною мережкою. Се повинно дати почин до прикрашування наших видань так вкусними народними мотивами.

На альманах сей зложили ся в більшій часті твори молодих і наймолодших письменників наших. Найдальше йдуча свобода в розуміню техніки творення, любов до всього, що красне і щире — ось і одинокі правила, якими руководив ся редактор сей книги 9. Остап Луцький.

Згуртували ся тут побіч кількох старших майже всі молодші письменники наші і виповіли на стрічках сього альманаха своє нове в нас слово. Тому як раз має ся книга не лиш хвилеву і приватну чи там личну вартість, але стає незвичайно цікавим і цінним вкладом в наше сучасне письменство. Обмежуючи ся поки що на сій дрібній нотатці надіємо ся згодом подати докладніший розбір сього видання.

Під увагу читачам альманаха „За красою“. В альманасі „За красою“ друкованого оповідання Б. Леонкого п. з. „Перша зірка“ з двох рукописий. Тому за недоглядом коректи зайшла там путаниця імен. Треба всюди читати: Др. Русович, Оля, по шістьох лігах.

Збиране писанок для буковинського музею краєвого. Одною з найоригінальніших і найінтересніших прояв домашньої штуки людвої є щорічне фарбоване і малюване писанок. Маю намір в тутешнім краєвім музею виставити можливо багату збірку таких писанок, щоби так домашнім, як і чужим відвідувачам інститута дати гарний образ артистичного змісту нашого населення краєвого в тім напрямі і проте населенню собі звернути ся з уклінною просьбою до всіх кругів населення, а особливо до панів властителей дібр, священників і учителів, щоби мені в згаданій вище цілі прислали зі своїх громад по кілька примірників малюваних писанок, де можливе з поданем імені малюючого. — Еріх Кольбенаер радник будівельний, директор ц. к. державної школи промислової, яко кустош етнографічного відділу буковинського музею краєвого.

Шілерове св'ято відбуде ся з нагоди сотих роковин его смерті в П. ц. к. гімназії д. 9. с. м. о год. 1/2 в гімнастичній сали заведеня. На програму св'ята складають ся св'ятотні промови, деклямації і продукції вокальні і музичні.

Від видавництва „Ластівочки“ одержуємо отсей зазив до поміщення: До ви. учителів-товаришів! Дорогі товариші! Перше число „Ластівочки“ вилетіло з друку в досить гарнім обемі і містить: 1. Великдень спроти. 2. Розмова ластівки і смерті воробихи. 3. Мовчи язичку будеш їсти кашку. 4. Хто на Бога памятає на того Бог не забуває. 5. Розмова скупаря в сні з Богом. 6. Циганська сповідь зацікавляти ме не лиш дітвору шкільну але й старших. Просимо ви. товаришів зайняти ся ласкаво розновсюдненем сего для нашої шкільної молодіжки одиного видавництва. Належну квоту просимо звернути на адрес тому з нас, хто книжечки післяв. — З товаришним поважанем Іля Ілюк в Кичері почта Терешени, І. Ситюк в Білї почта Чернівці.

Малий Фейлетон.

Іван Захарко.

Акторський Великдень.

(Спомин із історії руско-народного театру).

Актор. Се слово має в собі щось могутнього, імпонуючого. І справді актор, як оно на позір виглядає, се якась незвичайна людина — в дійсности-ж — актор, а до того ще руский, найзвичайніший смертельняк, засуджений судобою на домертне горе — кождому мусить подобати ся, кождого вдоволити, лиш ніколи своему жолудкови ані собі, бо в цілм житю, актор і одної години не має такої, щоб міг сказати: ну, я вдоволений. Правда, є люди того переконання, що актор займає послідне становище, яке чоловік образований в суспільнім житю може зайняти. Та ріжно буває; в театрі є також ріжні люди. І образовані і менше образовані і здібні і нездібні звичайно як ся каже — багато є поклонників, а мало вибраних. Се буває скрізь так, не лиш в театрі але в кождім заводі і на кождім полі. Але мимо того, жете актора — є одна довга, терньом вистелена дорога, а кождий кавальчик хліба папριοкою поспаний. Лиш те одно цасте, що акторські жолудки травлять все, аби оно було незнати як забакцілюване; актор се людина не дуже податлива на біду-нужду, зимно-голод і инші такі примхи, доказом чого хочби і сей понизше описаний епізод із акторської мандрівки.

Діяло ся се в польско-руськм театрі 1888. р. за дирекції Бач....., у самий польський великий тиждень, якого ніколи в житю не забуду. Було на дворі студено, як звичайно в перших днях весни. Таке весняне зимно гірше, як зимове. Приїхали ми — зглядно дружина театральна — до малого галицького міста Калуща, на двотижневий побут. Місто Калуща описувати було би лишнім. Таке

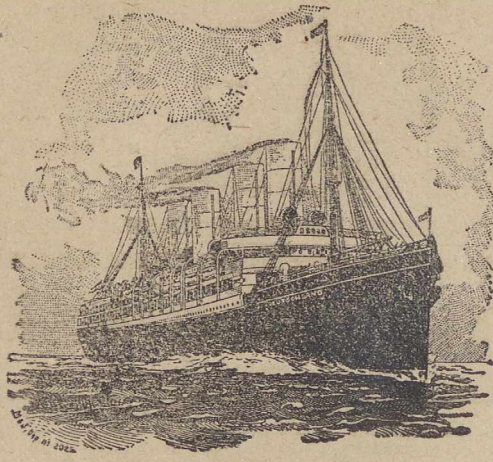
саме оно як всі малі галицькі міста. Повно жидів, болота, сьмітя і т. п. Мешкає нас п'ятох у жидівки, яка розуміє ся нам не вірить і на кредит не хоче нічого за ніщо в св'іті давати. Але наш Deus ex machina вибачайте: директор, ручить за нас; жидівка, мабуть переконана вже про акторську а радше директорську ретельність, не дуже і ему вірить і не кладе великої ваги на директорське слово. Так він і годить ся з нею, кождого дня за нас всіх п'ятох платити — очевидно наперед — за нічліг. Чей спати конче треба — деж нам діти ся? Тож славити директорську кешеню, снімо спокійно. Але не на ліжках — думав би хто що під ліжками — борони Боже — а в так званих „бамбетлях“. Бувало як позасниляємо, то так як п'ять небіжчиків в коритах з котрих мають бути ковбаси, шинки і т. п. снлодайні артикули. Нічліг правда заплачений. Так за те нема що їсти, а грати не вільно, бо великий тиждень. Заставити також нема що. Деякі члени нашої дружини попродавали вже передше не то годинники, але навіть камізелі та ланпущки з годинників. — Яке то змінивше поведжене акторське.. У діті були ми в кунелевих місцях. Поводжене було — правду сказати-б — золоте. Та заки доїхали з Закопаного до Калуща, все те, що набули, а треба знати що майже кождий — хоч були ріжні — п'яний і тверезий і усякі — кождий придбав два убрания, цілі черевики, а деякі навіть і годинники. Все те счезло у вічно порожних і нічим не поповнених акторських жолудках. Бо бувало і таке поведжене, що кождий по представленю діставав аж 20 крейцарів на два дні життя.

Коли ми приїхали до Калуща, то тут не стало і тих нуждених двадять крейцарів бо не грає ся. А всеж таки треба чимсь душу до тіла привязати, всеж треба той жолудок чимсь задурити, і як звичайно зробити ему надію на щось лутшого — розуміє ся не означаючи пори, коли то „лутше“ має наступити.

Старий директор, не хочачи аби его дружина згинула — як ся каже — як коні на піску — приходив що днини і кождому виплачував готівкою десять крейцарів „на жите“. Оправдуючи себе двома обставинами а то: перше що не грає ся, то не має з чого платити, а друге що спокон віку люди у великий тиждень постять і навіть не годить ся переладувати жолудка. Кождий з нас с. е.: я, Вігайський, Підвисоцький Спирідіон, Підлащевський і Семінський — всі ми як дістали по десять крейцарів, щож за те купити? Очевидно кождий випив горівки, взяв хліба, до того огирок, закупив папіроску, вже по сьвідданю, обіді, вечері і по грошах. За кілька день увили ми на силах — бо і перше вже від кількох, а може і кільканадцятьох днів не їли нічо вареного ані взагалі теплого. (к. 6.)

Лінія Гамбург—Америка

Проста переправа без пересідання.

Знаєм із своєї шкільної поштовий і пошпінним кораблем т. зв. Doppelschrauben-Schnelldampfer.

З Гамбургу до Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ лінії відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажири їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всіх етажій Сполучених держав і до Канади Генеральна агенція для Буковини:

заступник: **Герман Мітельман,**

Чернівці, ул. Ратушева 11.

Оголошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори „каси позичкової і щадничої“ для громади Русен-Бору стов. зареєстрованого з необ. порукою“ відбудуться 14. мая 1905. о 3 годині попол. в громадській канц. із слідуєчим порядком денним: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до щадниці каси; має ся установити речинці виповідження для вкладок щадничих і речинці платности відсотків від вкладок щадничих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стопу процентову для вкладок щадничих і для позичок (§§ 52 в—е, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишеними в касі грошми і як роздобути потрібних для каси грошми; 3. ухвала в справі запомоги краєвої; 4. вибір каспера, і означене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в раді надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51). —

Старшина.

Загальні весняні збори „Каси позичкової і щадничої“ для громади Горшівці стоваришєня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуться в неділю дня 14. мая с. р. в кімнаті п. Кирилюка о 2-й год. пополудни з слідуєчим денним порядком: 1. Отворене збору. 2. Прочитане протоколу. 3. Справоздане касове за рік 1904. 4. Вильосоване двох членів старшини. 5. Вильосоване другої третини ради надзорчої. 6. Вільні внесення. *Іван Шевчук, началь.*

Загальні весняні збори каси позичкової і щадничої для громади Барбівці відбудуться дня 14. мая 1905. о 2-й год. пополудни із слідуєчим денним порядком: 1. Справоздане касове за рік 1904 і 2. Вільні внесення. —

Старшина.

Загальні весняні збори каси позичкової і щадничої для громади Топо-рівці відбудуться дня 14. мая 1905. в 2-й годині пополудни із слідуєчим порядком денним: 1. Справоздане за рік 1905. 2. Зміна в раді надзорчій. 3. Назначене платні для каспера і винаєм хати і 4. Вільні внесення. — За старшину: *Петро Геліч, начальник. Митро Ілашук, каспер.*

Я, Анжа Чіляк

58 (24—52)

завдячую власному випахови помади, через котрої уживане, зріст мого волоса дійшов до 185 см. довгої. Се є одинокє средство проти випадання волоса, скріплює і приєднує єго зріст віддає великі прислуги панам, котрим йде о красні вуся і бороду, запобігає передчасному лисенню і сивінню, взагалі чудотворна є помада вертає волоссям так на голові як на бороді натуральну полискуючу бавру. Ділає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців. Ціна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсика в цілий сввіт за попереднім надісланем грошми, або за посліплатою. Найліпше замовляти просто з фабрики:

Анна Чіляк

Відень
I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмід і Фонтін.

Заряд дружескої „Рускої Ради“ звертає увагу інтересованих, що всім друзьорги виписує лиш за попереднім надісланем на-дежності або за посліплатою.

Упрашаю всіх тих ви-пав-нів що побрали календарі „Рускої Бесіди“ в розпродаж а до сї пори не звернули ані грошми ані календарів, аби в можливо короткім часі зробили одно або друге.

3 повязанек
Ів. Захарко.

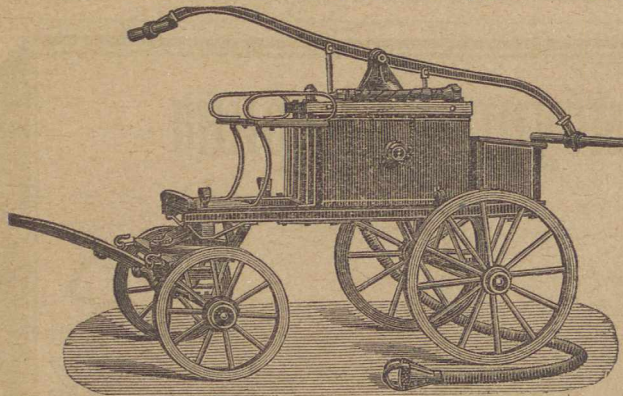
Важне для „Січей“

і інших пожарних Тов.

Сим повідомляю П. Т. Товариства, що я достарчаю **сикавки (шприци)** і інші пожарні прибори (також і на виплат) дешевше як всюди.

З вис. поважанем 40 (2—?)

В. Данилевич,
машиніст, у бровари Штайнера ул. Ко-лейна ч. 21.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже при ул. Паньській ч. 16 10 (11—12) с. н.

«РОБІТНЮ І СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ.»

Маємо на складі **костюми, загортки, жакети, плащі** і убори діточі.

Все те найновішого кюю і по мірних цінах,

Замовлення після міри і бажани виконують ся сейчас.

О численні відвідини упрашаючи пишємось **Кад і Рудель.**

Одинокєю дорогою до

КАНАДИ І АМЕРИКИ

є бюро **М. Г. Фрейдберга** в Антверпії.

Лиш ся переправа падає ся до заморекх країв! Ся переправа є най-дешевша! Дорога із Черновель до Канади триває 10—12 день!

Крімє нечуваної дешевні дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотівши до ліпшого маєтку прийти, а се є найголовніша точка кожного подорожного! В жадній переправі не дістають люди сї науки! Жадїте завчасу проспектів і поучень, і сокоїть ся аби не попасти в зі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего агента найдете справедливість і чоловічество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так:

8 (8—10 п.)

М. Г. Фрейдберг, Антверпія, Van Lerijsstraat. Belgia.

САМУЇЛ ГАБЕ

Модний Базар в Чернівцях

ул. Паньська ч. 4

напроти каварні „Habsburg“

напроти каварні „Habsburg“

22 (5—7)

Склад новостий у:

шовках, вовнах, батистах, льнянках, зефірах і левантинах, до суконь і блю-зук.

Найліпші фабрикати товарів полотняних як: полотна, шифони, шіртінги і перкалі, накривала на стіл різ-нородної величини.

Новости в хусточках до носа, постели, як також в комплектних виправах слюбних, і фіранках тканих і коронкових, сторах, диванах, стелівках і т. и.

Матерії на убори мужескі ту-краєві як і заграничні. Матерії на ковнярики, маншети, як також ком-плетне біле мужеске після вайновій-ної моди.

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лік на втиране** по ціні 80 сот. 1:40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптиках.

Просимо жадати сїй загально улюблений лік все лише в оригінальних флашах з нашим охронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

46 (30—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в велинім виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Піхлер і Сини в Грацу, П. Лянгте-в Александрий. Склад різнородних фабри-з вільцу, льодену, боброві, чорні і у веліаких модних красках. Циліндри і кляки послідна новість.

Парасолі від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гаранція через один сезон) К. 10:45, чорні (гарант на оден рік К. 13:30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у веліх модних красках. Цигарини і прочі подібні артикули після послідної моди. Парасольки дитинячі в найбільшнім виборі. Парасолі від дощу, для панів пань і дітти.

Шапки для дам, панів, дівчат і дітти до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великем виборі.

Вироби паньчохові. Паньчохи дамекі єтти, паньчохи для дітти найліпший виріб, єтткові кафтанітки, зарукавочки у веліх модних красках.

Конфекція. Убраня для дітти Сеус, жакети і т. и.

з п. к. надвірної фабрики І. Г. Іга, у Відні, тер і Сини у Відні, Бореоліа Осип і С-ка-катів для панів хлопців і дітти. Капелюхи в вільцу, льодену, боброві, чорні і у веліаких модних красках. Циліндри і кляки послідна новість.

Товари обувні. Самостійна продаж обу-і з інших славних фабрик як Антін Чапек-весну. Черевки весняні обкладані лякером, шом і трікотовим нутром для панів дам ді-черевки домові і різні найліпшої якості до виправ гімнастичних.

Біле і краватки з правдивого англійського зефіру, в десень, білі пікові, гладкі, фалдо-вані під гарантією. Ковнярики і маншети, білі і в красках. Краватки тукраєві і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валізок, куферів, нуделок, ташок, клун-ків ремінів до пакованя, касет, цигарових мішочків, пенезарків пледів, мішків на біле, дамських мошонок на дорожність і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, бальці, шапки і т. п. до того прибори.

Склад ц. к. упрвіліюваної фабрики товарів з альпаки

і хінського срібла **В. Бахмана** і спілки у Відні.

Видає товариство „Руска Рада“, в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Іван Захарко